

HANDES AMSORYA

ZEITSCHRIFT FÜR ARMENISCHE PHILOLOGIE

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՈՐԴԱՅ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՁԵՐԸ

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ

ABRAHAM TERIAN, <i>The First Two Discourses of the Yačaxapatum as a Single Discourse on the Most Holy Trinity</i>	1
ԳՐԻԳՐԻՆ ԽԱԶԱՏՐԵԱՆ, Գրաբարի ալ բառը (Ե. Դար)	29
SAMVEL GRIGORYAN, <i>Rapport préliminaire sur les inscriptions arménientes trouvées à Maksutoluğu</i>	59
ՍԵՊՈՒՀ Դ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ, <i>Reverendissimi in Christo Patris.</i> Յանձնաբարական նամակներ, ցանցեր եւ շարժունակութիւն Թովմա Վանանդեցիի կեանքին մէջ (1677 - 1707)	103
ՄԵՐՈՒԺԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Առաքել արքեպիսկոպոս Երեւանի եւ Առաքել արքեպիսկոպոս Շոռովթեցի	159
ՍԱՐԳԻՍ Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, «Ծառ-արեւ» պաշտամունքը եւ գրա դրսեւորումները Ռւրաբարական արքայանուններում	275
ՀԱՄՈ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ, Նորայայտ փաստաթղթեր Խորհրդային Հայաստանում Հ. Ներսէս Ակինեանի գործունէութեան վերաբերեալ (ծննդեան 135-ամեակի եւ մահուան 55-ամեակի առթիւ)	295
ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍԵԱՆ, Մարաշի Հայութիւնը զինադադարի տարիներուն (անտիպ փաստաթուղթեր)	339
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԽՈՐԻԿԵԱՆ, Սկուզրայի վարչական կարգավիճակը Աքեմենեան Պարսկաստանի ստորագական բաժանման համակարգում	361
ՌՈՒԲԷՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ, Սագուն Բ. Արծրունի իշխանի գործունէութիւնը վիմագիր եւ մատենագիր աղբիւրների մեկնաբանութեամբ	369
ԳԵՂՐԳ ՂԱԶԱՐԵԱՆ, Կողմա կրօնաւորի «Սենաքառը» (1203թ.)	401
VARTAN MATIOSSIAN, ARTSVI BAKHCHINYAN, <i>The Beginnings of the "Persian Dancer"</i> <i>Armen Ohanian in Iran (1906-1910)</i>	439
ՍԵԴԱ Տ. ՕՀԱՆԵԱՆ, Հայաստանի հանրապետութեան խորհրդարանի հայուհի պատգամաւորներ	475
ԱՆԻ ՖԻՇԵՆԿՃԵԱՆ, Հայաստանի հանրապետութեան անկումէն ետք վտարանդի մտաւորականներու գործունէութիւնը Սուրիոյ մէջ	491

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ ԳԱԼՈՒԽ ԿԵՒՊԵՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՈՎ

THIS PUBLICATION HAS BEEN SUBSIDED BY

THE GALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION

ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏՈՒՆ

ՎԻԵՆՆԱ - ԵՐԵՒԱՆ, 2018

Herausgeber, Eigentümer und Verleger:

Mechitharisten-Congregation, 1070 Wien, Mechitaristengasse 4

Redaktion: P. Paul Kodjanian. Für den Inhalt verantwortlich: Erzb. Levon Zekian.

Alle 1070 Wien, Mechitaristengasse 4

HANDES AMSORYA

ZEITSCHRIFT FÜR ARMENISCHE PHILOLOGIE

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՈՐԴԱՅ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՅԵՐԸ

ՑՈՎԱԿԱՆ ԳԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԵՆՐԻԿ ԲԱԼԻՋԻՆԵԱՆ, Հայ աշուղութեան սկզբնաւորումը և կայտումը 1
ՍՈՒՍԱՆԱ ՅՈՎՃԱՆՆԻՍԵԱՆ, Յովհաննէս Թումանեանը Արեւմտեան Հայուստանում 25
ՅՈՎՃԱՆՆԻՍ ԽՈՐԻԿԵԱՆ, Արեւմտեան ուզմումքարչական մի պաշտօնի շուրջ 69
ՀԱՅՐԱՊԵՏ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ, Դիտարկումներ Արթիկի 1222 թ. վիճակիր արձանագրութեան վերաբերեալ 79
ԼԻԱՆԱ ԴԱԼԱՄՔԵԱՆ, Հեթում Կոռիկոցու «La Fleur des Histoires de la terre d'Orient» երկի գրաբար թարգմանութիւնը 101
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ, Պարսից գրագրութեան մէջ Հայոց կաթողիկոսներին արուած տիտղոսն ու պատուանունները 121
SEBOUH DAVID ASLANIAN, "Many have come here and have deceived us": Some Notes on Asateur Vardapet (1644-1728), An Itinerant Armenian Monk in Europe 133
ՄՈՆԱ ԹԱՂՋԻՐԵԱՆ, Խոջա Մինաս Մինասեանի Հաշուեմատեանը 195
ՄԵՐՈՒԺԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Կ.Պոլսի պատրիարքներ Թովմա Վրդ. Բերիացի (1603-1658) և Դաւիթ Վրդ. Բերիացի (-1679) 297
ԱՐՄԻՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ, Սերբահայ Համայնքի պատմութիւնից Հայերէն տապանագրեր Բելգրադից 395
ԱՐՄ. ՍԱՀԱԿԵԱՆ, Ա. ՄԱՆՈՒԶԱՐԵԱՆ, Հ. ԽԱԹԼԱՄԱԶԵԱՆ, Ա. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ, Նոր Նախիջեւանի Հանգստարանի վիճակը 413
ՈՂԲԵՐԸ ՍՈՒՔԻԱՄԵԱՆ, Սահմակ Վարդապետ Օղաքաչեանի սպանութիւնը Օսմանեան և Հայկական ազրիւրների լոյսի տակ 455
ՀԱՄՈ ՍՈՒՔԻԱՄԵԱՆ, Խաչիկ Սամուէլեանի անտիպ յօդուածը Հայկական մամուլի գրաքննութեան պատմութեան մասին 471
ԱՆԻ ՖԻՇԵՆԿԵԱՆ, Սուրբոյ Հայ Համայնքի ուսումնակրթական հիմնահարցերը 1970-1980-ական թթ 487

ԿԲ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԳԱԼՈՒՏ ԿԻԵՂՊԵՆԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՈՎ,

THIS PUBLICATION HAS BEEN SUBSIDIED BY
THE GALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION
ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՏՈՒՆ

ՎԵՆԵՆԱ, 2019

Herausgeber, Eigentümer und Verleger:
Mechitharisten-Congregation, 1070 Wien, Mechitaristengasse 4

Redaktion: P. Paul Kodjanian. Für den Inhalt verantwortlich: Erzb. Levon Zekian.

Alle 1070 Wien, Mechitaristengasse 4